

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

THE SECRETARIAT OF THE HOUSE OF REPRESENTATIVES

ข้อมูลพื้นฐาน

BACKGROUNDEERS
ISSN 0858-7264

มันสำปะหลัง

ปีที่ 2 ฉบับที่ 2
มีนาคม 2537

ฝ่ายบริการค้นคว้า
หอสมุดรัฐสภา
สำนักบริการข้อมูล
และกฎหมาย
โทร 2441318-21
โทรสาร 2441322

วิณา กสิบอุบล

คำนำ

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศ โดยทำรายได้เข้าประเทศ
ปีละหลายพันล้านบาท ผลผลิตของมันสำปะหลังที่ส่งออกส่วนใหญ่ ส่งออกในรูปแบบมันอัดเม็ด รองลงมา
ได้แก่ มันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง ตามลำดับ ประเทศคู่ค้าที่สำคัญได้แก่ กลุ่มประชาคมยุโรป
โดยเฉพาะประเทศเนเธอร์แลนด์และโปรตุเกส ประเทศคู่แข่งได้แก่ ประเทศอินโดนีเซีย และ
สาธารณรัฐประชาชนจีน ผลผลิตของมันสำปะหลังของไทยเกือบทั้งหมดต้องพึ่งพาดตลาดประชาคม
ยุโรป โดยประเทศไทยได้ทำสัญญาความตกลงทางการค้ามันสำปะหลังไว้กับกลุ่มประชาคม
ยุโรป แต่อย่างไรก็ตาม หลังจากมีการประกาศปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วมของประชาคมยุโรป
ซึ่งทำให้ราคาอัญพืชในประชาคมยุโรปลดลง ย่อมส่งผลกระทบต่อ การส่งออกผลผลิตของมันสำปะหลัง
ของไทยไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป ผู้เขียนได้ตระหนักถึงปัญหานี้จึงได้รวบรวมข้อมูลพื้นฐาน
เกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ เพื่อเป็นความรู้เบื้องต้นในการจะทำการศึกษาค้นคว้าต่อไป

วิภา กสิบอบล

วิทยากร 4

1 มีนาคม 2537

สารบัญเรื่อง

	หน้า
คำนำ	
พันธู์มันสำปะหลังที่ปลูกอยู่ในประเทศไทย	1
การขยายพันธู์มันสำปะหลัง	3
สถานการณ์การผลิตและการตลาดของมันสำปะหลังในประเทศไทย	3
- พื้นที่เพาะปลูกและผลผลิต	3
- การตลาด	8
นโยบายการค้ามันสำปะหลังปี 2537	14
การทำการค้ามันสำปะหลังไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรป	16
ผลของนโยบายเกษตรร่วมที่ปฏิรูปใหม่ของประชาคมยุโรปต่อมันสำปะหลังไทย	17
- วัตถุประสงค์หลักของนโยบายเกษตรร่วมที่ปฏิรูปใหม่ (CAP Reform)	17
- แนวทางการแก้ไขปัญหา	21
- นโยบายและมาตรการที่รัฐบาลกำลังดำเนินการ	21
+ ด้านการผลิต	21
+ ด้านการตลาด	23
บรรณานุกรม	25

สารบัญตาราง

	หน้า	
ตารางที่ 1	พื้นที่เพาะปลูก พื้นที่เก็บเกี่ยว ผลผลิต ผลผลิตต่อไร่ของ มันสำปะหลัง แยกรายภาค	5
ตารางที่ 2	พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของมันสำปะหลังไทย ปี พ.ศ. 2531 - 2537	6
ตารางที่ 3	เป้าหมายพื้นที่ปลูก และกิจกรรมทดแทนรายปี	7
ตารางที่ 4	ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิดมันสำปะหลัง	11
ตารางที่ 5	ราคาขายส่งและส่งออกมันสำปะหลังไทยเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2536	13
ตารางที่ 6	กำหนดการดำเนินงานการจัดสรรโควตาการส่งออกประจำปี 2537	15
ตารางที่ 7	ราคามันสำปะหลังขีตเม็ด	20

ความรู้เกี่ยวกับมันสำปะหลัง

มันสำปะหลังเป็นพืชเศรษฐกิจที่สำคัญของประเทศไทย มีมูลค่าการส่งออกด้านสินค้าเกษตรเป็นอันดับ 3 รองจากข้าวและยางพารา ประเทศไทยนำเข้ามาปลูกครั้งแรกในภาคใต้ แต่สภาพภูมิอากาศไม่เหมาะสม จึงได้มีการนำมาปลูกในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และได้ขยายพื้นที่ปลูกไปยังบริเวณใกล้เคียงโดยแพร่หลายไปปลูกในภาคกลาง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคตะวันตก มันสำปะหลังเป็นพืชที่เจริญเติบโตได้ดีในพื้นที่ที่มีอุณหภูมิสูง โดยเฉพาะประเทศที่อยู่ในเขตร้อนหรือเขตอบอุ่นระหว่างเส้นรุ้งที่ 25 องศาเหนือและใต้ ประเทศที่ปลูกมาก ได้แก่ บราซิล อินโดนีเซีย ไนจีเรีย แอฟริกาใต้ และไทย ดินที่เหมาะสมในการปลูกมันสำปะหลัง คือ ดินร่วนปนทราย (loamy soil) ความอุดมสมบูรณ์ของดินปานกลาง หน้าดินลึกระบายน้ำได้ดี ความเป็นกรด - ด่างของดิน ประมาณ 5.8-6

มันสำปะหลังมีชื่อเรียกได้หลายชื่อ ได้แก่ มันไม้ มันสำปะโรง มีความสูงของต้นประมาณ 1.5 - 3.0 เมตร ลำต้นเป็นไม้เนื้อแข็ง มีสีแตกต่างกันออกไปแล้วแต่พันธุ์ ส่วนของลำต้นที่แก่จะใช้เป็นท่อนพันธุ์เพื่อใช้ปลูก โดยมีความยาวประมาณ 20 เซนติเมตร ลักษณะใบเป็นใบเดี่ยว มีก้านใบยาว ดอกเกิดเป็นช่อ เมล็ดมีสีน้ำตาลลายดำคล้ายเมล็ดละมูง

พันธุ์มันสำปะหลังที่ปลูกอยู่ในประเทศไทยพอจะจำแนกได้ ดังนี้

1. พันธุ์ที่เข้าหัวเป็นอาหารของมนุษย์ หรือชนิดหวาน

1.1 พันธุ์ห่านาดี ลักษณะประจำพันธุ์คือ ก้านใบมีสีแดงเข้มตลอดทั้งก้าน ต้นแตกกิ่งน้อย เปลือกของหัวมีสีน้ำตาลเข้ม นิยมปลูกตามหลังบ้านทั่วไปถ้าปลูกหากการค้าจะปลูกตามร่องสวนแถบชานเมืองกรุงเทพฯ ส่วนใหญ่ใช้เป็นอาหารในครอบครัว หัวมีรสไม่ขมมีการไฮโดรไลซ่านิดหน่อยไม่เป็นอันตรายต่อการบริโภค

1.2 พันธุ์มันสวน ส่วนใหญ่ปลูกตามสวนแถบอำเภอคำเนินสะตอก จังหวัดราชบุรี ให้ผลผลิตต่ำกว่าพันธุ์ห่านาที่ ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ลำต้นมีสีเหลืองอ่อนแตกกิ่งก้านปานกลาง หัวมีสีน้ำตาลอ่อน

1.3 พันธุ์ระยอง 2 ลักษณะประจำพันธุ์คือ ยอดอ่อนมีสีเขียวอ่อน สีก้านใบเขียวอ่อนปนแดง ลำต้นมีสีน้ำตาลอ่อน หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เหมาะสำหรับทำมันทอด

2. พันธุ์ที่ใช้หัวในอุตสาหกรรม หรือขนิคม เป็นพันธุ์ที่มีกรดไฮโครไซยานิคสูง มีรสขมไม่เหมาะแก่การใช้หัวบริโภค ปลูกเพื่อใช้ในอุตสาหกรรมแป้งมัน มันเส้น มันอัดเม็ด และอื่น ๆ รวมทั้งใช้เป็นอาหารเลี้ยงสัตว์ มันสำปะหลังชนิดนี้มีหลายพันธุ์ ได้แก่

2.1 พันธุ์ระยอง 1 เป็นพันธุ์ที่เหมาะสมกับสภาพดินฟ้าอากาศของประเทศไทย ให้ผลผลิตสูงกว่า 8 ตันต่อไร่ในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ ทนทานต่อโรคและแมลงพอสมควร ลักษณะลำต้นตั้งตรงสูงใหญ่ แตกกิ่งน้อย ลำต้นมีสีเงิน ก้านใบเขียวแคสือบแดง หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อหัวสีขาว แต่เปอร์เซ็นต์แป้งในหัวยังไม่สูงมาก หรือประมาณ 17.73 เปอร์เซ็นต์ นักวิจัยจึงได้พยายามผสมพันธุ์ เพื่อให้ได้พันธุ์ใหม่ ๆ ที่มีเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวสูงกว่าพันธุ์ระยอง 1

2.2 พันธุ์ระยอง 3 พบว่าให้ผลผลิตหัวสดใกล้เคียงกับพันธุ์ระยอง 1 แต่ปริมาณเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวสูงกว่าพันธุ์ระยอง 1 คือมีประมาณ 23.5 เปอร์เซ็นต์ ลักษณะลำต้นเตี้ยขนาดของลำต้นเล็ก แตกกิ่งก้านมาก จะให้ผลผลิตสูงในดินที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินสูง พันธุ์นี้จึงไม่เหมาะที่จะปลูกในสภาพไร่ของกสิกรทั่วไปที่มีความอุดมสมบูรณ์ของดินต่ำ

2.3 พันธุ์ระยอง 60 ลักษณะประจำพันธุ์ คือ ลำต้นสูง แตกกิ่งก้านน้อย ก้านใบและยอดมีสีเขียวปนม่วง ลำต้นสีน้ำตาลอ่อน หัวมีสีน้ำตาลอ่อน เนื้อหัวมีสีขาวครีม ผลผลิตหัวสดให้สูงกว่าพันธุ์ระยอง 1 ปริมาณเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวสูงกว่าพันธุ์ระยอง 1 แต่ต่ำกว่าพันธุ์ระยอง 3

2.4 พันธุ์ศรีราชา 1 มีลักษณะคล้ายคลึงกับพันธุ์ระยอง 1 แต่มีปริมาณเปอร์เซ็นต์แป้งในหัวสูงกว่าประมาณ 4 เปอร์เซ็นต์ ดังนั้นราคาหัวสดของพันธุ์ศรีราชา 1 นี้จะได้ราคาสูงกว่าพันธุ์ระยอง 1

2.5 พันธุ์เกษตรศาสตร์ 50 ลักษณะทั่วไปคล้ายคลึงกับพันธุ์ระยอง 1 ให้
ผลผลิตหัวสดและผลผลิตแป้งเฉลี่ยต่อไร่สูงกว่าทุกพันธุ์ที่กล่าวมาทั้งหมด ให้ผลผลิตหัวสด หัวแห้ง
และปริมาณแป้งสูงกว่าพันธุ์ระยอง 1 อยู่ 22, 35 และ 53 เปอร์เซ็นต์ ตามลำดับ

3. พันธุ์ที่ใช้เป็นไม้ประดับ นิยมปลูกเป็นไม้ประดับตามบ้าน เรียกว่ามันต่าง ใบมี
สีเขียว ส่วนที่โคนใบติดกับก้านใบจะมีแถบยาวสีขาวหรือเหลืองปนขาวไปหาปลายใบ

การขยายพันธุ์มันสำปะหลังจะใช้วัสดุขยายพันธุ์ ดังนี้

- ท่อนพันธุ์ หรือลำต้นตัดเป็นท่อน โดยลำต้นที่ใช้ขยายพันธุ์เป็นลำต้นที่แก่หรือลำต้น
ที่ได้หลังจากเก็บเกี่ยวผลผลิตแล้ว ตัดให้ยาวประมาณ 20 เซนติเมตร แล้วนำไปปลูกในหลุมที่
เตรียมไว้ จากการทดลองพบว่าท่อนพันธุ์จากส่วนโคนต้นดีกว่าต้นพันธุ์จากส่วนกลางต้นและยอด
- เหง้า ถ้าขาดแคลนท่อนพันธุ์จึงจะใช้เหง้า แต่ส่วนใหญ่เกษตรกรไม่นิยมใช้
- เมล็ด การใช้เมล็ดส่วนใหญ่ใช้ในการปรับปรุงพันธุ์เพื่อหาพันธุ์ใหม่ ๆ มากกว่า
ใช้ปลูกเพื่อการค้า

สถานการณ์การผลิตและการตลาดของมันสำปะหลังในประเทศไทย

พื้นที่เพาะปลูก และผลผลิต

พื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังที่สำคัญของประเทศไทย คือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
รองลงมาได้แก่ภาคกลาง และภาคเหนือตามลำดับ โดยพื้นที่เพาะปลูกเฉลี่ยแต่ละปีที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือคิดเป็นร้อยละ 60 ของพื้นที่ปลูกทั้งหมด (ตารางที่ 1)

พื้นที่เก็บเกี่ยวมันสำปะหลังปี 2536 ศูนย์เศรษฐกิจการเกษตร สำนักงาน
เศรษฐกิจการเกษตร ได้คาดคะเนว่ามีจำนวนทั้งสิ้น 9.204 ล้านไร่ ผลผลิต 19.767 ล้านตัน

ผลผลิตต่อไร่ 2,156 กิโลกรัม เมื่อเปรียบเทียบกับผลผลิตปี 2535 พบว่ามีพื้นที่เก็บเกี่ยว 9.066 ล้านไร่ ผลผลิต 20.356 ล้านตัน และผลผลิตต่อไร่ 2,245 กิโลกรัม จะเห็นว่าพื้นที่เก็บเกี่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.5 ในขณะที่ผลผลิตรวมลดลงร้อยละ 3 และผลผลิตต่อไร่ลดลงร้อยละ 4 (ตารางที่ 2) สำหรับแนวโน้มในปี 2537 คาดว่าจะมีพื้นที่เก็บเกี่ยว 9.093 ล้านไร่ ผลผลิต 19.608 ล้านตันและ ผลผลิตต่อไร่เฉลี่ย 2,156 กิโลกรัม

นอกจากนี้ระหว่างปี 2537 - 2539 กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ได้กำหนดแผนปรับโครงสร้างการผลิตมันสำปะหลัง โดยการลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังลงปีละ 400,000 ไร่ พื้นที่ดังกล่าวนี้จะถูกนำไปใช้ในกิจกรรมที่ให้ผลตอบแทนสูงกว่า และเหมาะสมกับศักยภาพของพื้นที่ ซึ่งพื้นที่ดังกล่าวได้แก่พื้นที่ในเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง 23 จังหวัด คือ จังหวัด นครราชสีมา บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ อุบลราชธานี ชัยภูมิ ยโสธร อุดรธานี ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด กาฬสินธุ์ นครพนม สกลนคร หนองคาย เลย มุกดาหาร ระยอง ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ปราจีนบุรี จันทบุรี และตราด และพื้นที่นอกเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง 18 จังหวัด ได้แก่ สุพรรณบุรี กาญจนบุรี ราชบุรี อุทัยธานี ชัยนาท ลพบุรี กำแพงเพชร พิจิตรโลก นครสวรรค์ พิจิตร เพชรบูรณ์ ตาก ลำปาง สระบุรี เชียงราย ปะจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และพะเยา การลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง 400,000 ไร่ นี้ จะทำให้เกษตรกรมีรายได้รวมสุทธิ 4,480 ล้านบาท ซึ่งจะเป็นรายได้จากกิจกรรม

ยูคาลิปตัส ไร่นาสวนผสม ไม้ผล ไม้ดง โคเนื้อและโคนมทดแทน 1,060 1,000 885 765 470 และ 300 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางที่ 1 จำนวนประชากร จำนวนเกี่ยว ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของข้าวไร่พื้นเมือง แยกตามภาค

ภาค	พื้นที่เพาะปลูก (ไร่)			พื้นที่เกี่ยว (ไร่)			ผลผลิต (ตัน)			ผลผลิตเฉลี่ยต่อไร่ (ก.ก.)		
	2533	2534	2535	2533	2534	2535	2533	2534	2535	2533	2534	2535
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5,947	5,828	5,826	5,720	5,650	5,629	12,408	12,126	12,232	2,169	2,146	2,100
กลาง	2,769	2,626	2,508	2,749	2,459	2,488	6,370	5,645	5,895	2,317	2,296	2,351
เหนือ	846	869	990	828	851	949	1,923	1,934	2,229	2,321	2,272	2,251
รวมทั้งประเทศ	9,562	9,323	9,323	9,297	8,960	9,066	20,701	19,705	20,356	2,165	2,114	2,183

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2 พื้นที่เพาะปลูก ผลผลิต และผลผลิตต่อไร่ของอินทผาตัดในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2531 - 2537

ปี พ.ศ.	พื้นที่เพาะปลูก (ล้านไร่)	พื้นที่เก็บเกี่ยว (ล้านไร่)	ผลผลิต (ตันตัน)	ผลผลิตต่อไร่ (กิโลกรัม)
2531	9.879	9.668	22,307	2,258
2532	10.136	9.957	24,264	2,394
2533	9.562	9.297	20,701	2,165
2534	9.323	8.960	19,705	2,114
2535	9.323	9.066	20,356	2,183
2536	-	9.204	19,767	2,148
คาดว่า 2537	-	9.093	19,608	2,156

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 3 เป้าหมายที่ผลิต และกิจกรรมทดแทนรายปี

หน่วย : ไร่

พืช	กิจกรรมทดแทน	ปี 2537	ปี 2538	ปี 2539	รวม
มันสำปะหลัง	โคนม	10,000 (2,000 ตัว)	10,000 (2,000 ตัว)	10,000 (2,000 ตัว)	30,000 (6,000 ตัว)
	โคเนื้อ	90,000 (30,000 ตัว)	90,000 (30,000 ตัว)	60,000 (20,000 ตัว)	240,000 (80,000 ตัว)
	ไม้ผล	50,000	50,000	50,000	150,000
	ไร่นาสวนผสม	50,000	100,000	100,000	250,000
	ไม้ดง	100,000	50,000	50,000	200,000
	ไม้โตเร็ว	100,000	100,000	130,000	330,000
	รวม		400,000	400,000	400,000

ที่มา : กระทรวงเกษตร และสหกรณ์

แนวทางการดำเนินงานปรับโครงสร้างพื้นที่เพื่อใช้กิจกรรมอื่นทดแทนนี้ รัฐบาลจะสนับสนุนในด้านต่าง ๆ ได้แก่ จัดหาสินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำร้อยละ 5 ต่อปี อุดหนุนปัจจัยการผลิตบางส่วน จัดหาแหล่งน้ำประจําวันเพื่อการเพาะปลูกและเลี้ยงสัตว์ สนับสนุนและบริการด้านวิชาการ

การตลาด

1. การใช้ภายในประเทศ

ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่ส่งออกต่างประเทศ มีส่วนน้อยเท่านั้นที่ใช้ภายในประเทศ โดยการใช้ภายในประเทศแยกได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

ก. ใช้ในรูปแบบมันสำปะหลัง และแป้งแปรรูป เพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ เช่น อุตสาหกรรมกระดาษ ลังทอ อุตสาหกรรมอาหาร การผลิตกรดอะมิโน การผลิตสุครีเม่ เป็นต้น ซึ่งกำลังการผลิตแป้งมันสำปะหลังปีหนึ่ง ๆ ประมาณ 1.3-1.4 ล้านตัน ใช้ภายในประเทศ ประมาณ 0.6 ล้านตัน และส่งออกประมาณ 0.7 ล้านตัน และจากการศึกษาของสถาบันวิจัยพัฒนาประเทศไทย (TDRT) ได้คาดการณ์ไว้ว่าแนวโน้มความต้องการใช้แป้งมันสำปะหลังเพื่อเป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมด้านต่าง ๆ นี้ ในปี 2539 จะมีประมาณ 742,818 ตัน

ข. ใช้เป็นอาหารสัตว์ในรูปแบบมันเส้นและมันอัดเม็ด แต่ใช้ปริมาณไม่มากนัก

ค. ใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตแอลกอฮอล์

2. การส่งออก

การส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังส่วนใหญ่จะส่งออกในรูปแบบ มันอัดเม็ด มันเส้น และแป้งมันสำปะหลัง

มันฮัตเม็คเป็นผลิตภัณฑ์ที่ส่งออกมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 90 ของปริมาณส่งออกทั้งหมดประเทศคู่ค้าที่สำคัญ ได้แก่ กลุ่มประชาคมยุโรป ซึ่งนำเข้าจากประเทศไทย ปริมาณร้อยละ 70 ของปริมาณการผลิตและการส่งออกทั้งหมด และปริมาณการส่งมันฮัตเม็คไปยังตลาดประชาคมนี้ถูกจำกัดโดยโควต้าให้ส่งออกไม่เกินปีละ 5.75 ล้านตัน (ขอยืมโควต้า 0.5 ล้านตันของปีถัดไปได้)

มันเส้น

ปริมาณการส่งออกมันเส้นในระยะ 6 ปีที่ผ่านมา (ปี 2531 - 2536) มีแนวโน้มลดลงเรื่อย ๆ ปี 2536 มีปริมาณส่งออกแค่ 34.35 พันตัน โดยส่งไปยังตลาดนอกประชาคมยุโรป มีมูลค่า 42.75 ล้านบาท

แป้งมันสำปะหลัง

ปริมาณและมูลค่าการส่งออกในระหว่างปี 2531 - 2535 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ประเทศผู้นำเข้าที่สำคัญได้แก่ ไต้หวัน ญี่ปุ่นฮ่องกง และสหรัฐอเมริกา สำหรับการส่งออกแป้งมันสำปะหลังปี 2536 มีปริมาณลดลงจากทุกปีที่ผ่านมา โดยมีปริมาณส่งออก 90.33 พันตัน มูลค่า 653.40 ล้านบาทเท่านั้นเมื่อเปรียบเทียบกับปี 2535 ซึ่งมีปริมาณส่งออกถึง 763.11 พันตัน มูลค่า 5,429.29 ล้านบาท

สำหรับปี 2537 กระทรวงพาณิชย์ได้ตั้งเป้าหมายการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไว้ประมาณ 6.713 ล้านตัน มูลค่า 20,110 ล้านบาท โดยแยกเป็นมันเส้นและมันฮัตเม็ค 6.0 ล้านตัน มูลค่า 15,000 ล้านบาท แป้งมันสำปะหลัง 0.7 ล้านตัน มูลค่า 5,000 ล้านบาท และในรูปผลิตภัณฑ์อื่น ๆ 13,000 ตัน มูลค่า 10 ล้านบาท

ราคา

ราคาหัวมันสดที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ยทั้งประเทศ ราคามันเส้น ราคาแป้งมันสำปะหลัง ราคามันอัดเม็ด ระหว่างปี 2531 - 2534 มีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น ในขณะที่ปี 2535 และ 2536 ราคาที่ขายได้มีแนวโน้มลดลง (ตารางที่ 5) ทั้งนี้เป็นผลมาจากการประกาศปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมประชาคมยุโรป (CAP Reform) โดยลดราคาประกันสินค้าเกษตรที่สามารถใช้ทดแทนมันสำปะหลังในการผลิตอาหารสัตว์ลงในอัตราเฉลี่ยร้อยละ 29 ซึ่งมาตรการนี้เริ่มต้นบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2536 เป็นต้นไป แต่ราคามันสำปะหลังหัวสด และราคาผลิตภัณฑ์จากมันสำปะหลังลดต่ำลงตั้งแต่ปี 2535 เนื่องจากมีการคาดการณ์ว่าราคาอ้อยพืชในประชาคมยุโรป จะถูกลง

ตารางที่ 4 ปริมาณและมูลค่าการส่งออกผลิตภัณฑ์ในสาขาประมงไทย

ปริมาณ : ตันตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มันเส้น		มันฮัดเม็ด		แบ่งมันสาปะหลัง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2531						
- ใน EC	3.40	5.11	5,375.68	16,720.58	14.09	110.17
- นอก EC	309.06	362.43	1,976.77	2,586.26	494.23	2,505.36
	312.46	367.54	7,334.45	19,306.84	508.32	2,615.53
2532						
- ใน EC	21.43	66.03	6,147.05	18,108.41	40.94	157.79
- นอก EC	108.77	146.39	3,038.41	3,396.32	578.58	3,128.73
	130.20	212.42	9,185.47	21,504.73	619.52	3,286.52
2533						
- ใน EC	8.48	29.09	4,851.62	16,422.80	19.72	152.05
- นอก EC	202.34	330.37	2,466.75	3,433.66	641.74	4,001.96
	210.81	359.46	7,318.37	19,856.46	661.46	4,154.01

ปริมาณ : พันตัน

มูลค่า : ล้านบาท

ปี	มันเส้น		มันฮัตเม็ด		แป้งมันสำปะหลัง	
	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
2534						
- ใน EC	18.06	62.90	4,996.07	17,838.03	23.40	206.13
- นอก EC	95.15	148.96	1,273.15	1,790.35	674.37	4,768.21
	113.21	211.86	6,269.23	19,628.38	697.76	4,974.34
2535						
- ใน EC	27.49	104.94	5,480.50	20,139.01	19.34	176.43
- นอก EC	209.71	301.85	2,613.25	3,554.38	743.77	5,252.86
	237.20	406.79	8,093.75	23,693.39	763.11	5,429.29
2536						
- ใน EC	-	-	816.24	2,770.19	2.84	24.56
- นอก EC	34.35	42.75	606.14	701.50	87.49	628.84
	34.35	42.75	1,422.38	3,471.69	90.33	653.40

ที่มา : กรมศุลกากร

ตารางที่ 5 ราคาขายส่งและส่งออกสินค้าประมงไทยเฉลี่ยระหว่างปี พ.ศ. 2531 - 2536

หน่วย : บาท/กิโลกรัม

ปี/ราคา	หัวมันสด (ทั้งประเทศ)	มันเส้น (ตลาดกรุงเทพฯ)	มันอัดเม็ด (ตลาดกรุงเทพฯ)
2531	0.57	1.90	2.19
2532	0.53	1.71	1.92
2533	0.73	2.03	2.36
2534	0.82	2.40	2.62
2535	0.77	2.40	2.57
2536	0.64	2.00	2.26

ปี/ราคา	แป้งมันสำปะหลัง (ตลาดกรุงเทพฯ)	มันอัดเม็ด (ส่งออก เอฟ.โอ.บี)	แป้งมันสำปะหลัง (ส่งออก เอฟ.โอ.บี)
2531	3.83	3.43	4.19
2532	3.85	3.18	4.22
2533	5.16	3.70	5.73
2534	5.70	3.86	6.07
2535	5.59	3.81	5.89
2536	4.48	3.01	5.52

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

นโยบายการค้ากับสหประชาชาติ ปี 2537

ตามระเบียบกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปยังประชาคมยุโรปประจำปี 2537 (ฉบับที่ 1) พ.ศ. 2536 ได้กำหนดมาตรการการจัดสรรปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังไปประชาคมยุโรป 2 มาตรการ คือ มาตรการรุนแรง เพื่อผลักดันให้มีการส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังออกไปยังตลาดนอกประชาคมยุโรปอีกส่วนหนึ่งให้กรมการค้าต่างประเทศนำปริมาณการส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังชนิดอัดเม็ดที่จะส่งไปประเทศในประชาคมยุโรปร้อยละ 40 หรือประมาณ 1.746 ล้านตัน มาจัดสรรเป็นงวด ๆ ในช่วงเวลาที่เห็นสมควรให้แก่ผู้ส่งออกที่แสดงหลักฐานจากกรมศุลกากรว่าได้ส่งผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังชนิดอัดเม็ดและมันขึ้นออกไปยังประเทศนอกประชาคมยุโรป ตามอัตราส่วนและหลักเกณฑ์ที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด โดยให้ส่งออกไปประชาคมฯ ภายใน 270 วัน นับแต่วันส่งออกนอกประชาคมฯ สำหรับมาตรการตรวจสอบสต็อกเพื่อให้มีการซื้อผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดเข้าเก็บโดยเฉพาะในต้นฤดู เพื่อช่วยรักษาเสถียรภาพราคา ให้กรมการค้าต่างประเทศจัดสรรปริมาณผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังชนิดอัดเม็ดที่จะส่งออกไปประชาคมยุโรปปริมาณร้อยละ 60 หรือประมาณ 2.619 ล้านตัน ให้แก่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตตามมาตรการตรวจสอบสต็อก โดยให้กรมการค้าต่างประเทศจัดให้มีการตรวจสอบสต็อกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดที่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตมีอยู่ในครอบครองปีละ 5 งวด ตามกำหนด (ตารางที่ 6) ตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการที่กรมการค้าต่างประเทศกำหนด แล้วนำผลการตรวจสอบสต็อกมาเป็นเกณฑ์พิจารณากำหนดปริมาณผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังอัดเม็ดที่จะจัดสรรให้แก่ผู้ส่งออกผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังรับอนุญาตแต่ละราย

ตารางที่ 6 กำหนดการดำเนินงานการจัดสรรโควตาการส่งออกประจำปี 2537

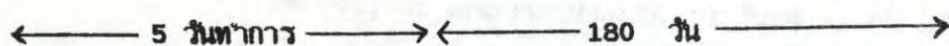
กำหนดการ	งวดที่ 1	งวดที่ 2	งวดที่ 3
วันตรวจสอบสต็อก	27 ธ.ค.36	1มี.ค.37	4 พ.ค. 37
ระยะเวลาส่งออก	4 ม.ค.37-2 ก.ค.37	8 มี.ค.37-3 ก.ย.37	11 พ.ค.37-6 พ.ย.37
ระยะเวลาการออก	4 ม.ค.37-7 ก.ค.37	8 มี.ค.37-8 ก.ย.37	11 พ.ค.37-11 พ.ย.37

ใบรับรอง

กำหนดการ	งวดที่ 4	งวดที่ 5
วันตรวจสอบสต็อก	5 ก.ค. 37	30 ส.ค. 37
ระยะเวลาส่งออก	12 ก.ค. 37 - 30 ธ.ค. 37	6 ก.ย. 37 - 30 ธ.ค. 37
ระยะเวลาการออก	12 ก.ค. 37 - 5 ม.ค. 38	6 ก.ย. 37 - 5 ม.ค. 38

ใบรับรอง

- หมายเหตุ (1) ระยะเวลาระหว่างวันตรวจสอบสต็อกกับวันเริ่มต้นการส่งออกในแต่ละงวด ห่างกันไม่เกิน 5 วันทำการ
- (2) วันตรวจสอบสต็อกของแต่ละงวดห่างกันประมาณ 60 วัน
- (3) ระยะเวลาการส่งออกของแต่ละงวดประมาณ 180 วัน

วันตรวจสอบสต็อก วันเริ่มต้นส่งออก วันสิ้นสุดการส่งออก

การทำการค้ามันสำปะหลังไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรป

จากความตกลงทางการค้ามันสำปะหลังระหว่างไทยกับกลุ่มประชาคมยุโรปใน
รูปแบบทวิภาคี ได้มีการกำหนดอากรขาเข้าสำหรับมันสำปะหลังแห้ง มันสำปะหลังอัดเม็ด และ
หัวมันสำปะหลังในอัตราร้อยละ 6 ซึ่งเป็นอัตราที่ค่อนข้างต่ำ ทำให้โรงงานอาหารสัตว์ในกลุ่ม
ประชาคมยุโรปหันมาใช้ผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังในอัตราสูง เพื่อทดแทนธัญพืชที่ขี้เลี้ยงสัตว์ ซึ่ง
เป็นสินค้าทดแทนกันได้ แต่มีราคาสูงกว่าทั้งนี้เนื่องจากกลุ่มประชาคมยุโรปมีนโยบายคุ้มครอง
เกษตรกรรม และตั้งราคาธัญพืชภายในกลุ่มสูงกว่าราคาในตลาดโลก จากผลกระทบดังกล่าว
ทำให้กลุ่มประชาคมยุโรปของเจรจาหาข้อตกลงทางการค้ากับไทยเพื่อจำกัดการนำเข้ามันสำปะหลัง
อัดเม็ดจากไทย ตั้งแต่ปี 2524 โดยการกำหนดการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดจากไทยไว้คงที่ใน
แต่ละช่วงของการทำสัญญาจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ

และจากอดีตถึงปัจจุบันไทยได้ทำสัญญาจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจกับกลุ่มประชาคม
ยุโรป 3 ฉบับแล้ว โดยสัญญาฉบับที่ 1 มีผลบังคับใช้ระหว่างปี 2525 - 2529 โดยกำหนดให้
ไทยส่งมันสำปะหลังอัดเม็ดไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปในระยะ 3 ปีแรก ไม่เกินปีละ 5 ล้านตัน
และระยะ 2 ปีสุดท้ายไม่เกินปีละ 4.5 ล้านตัน สัญญาฉบับที่ 2 มีผลใช้บังคับระหว่างปี
2530 - 2533 กำหนดให้ไทยส่งออกมันสำปะหลังอัดเม็ดไปยังกลุ่มประชาคมยุโรป ได้ไม่เกิน
21 ล้านตันหรือปีละไม่เกิน 5.25 - 5.5 ล้านตัน และสัญญาฉบับปัจจุบัน (ฉบับที่ 3)
มีผลบังคับใช้ระหว่างปี 2534 - 2537 กำหนดให้ส่งออกได้ไม่เกิน 21 ล้านตัน หรือปีละ
ไม่เกิน 5.75 ล้านตัน และในปีสุดท้ายของสัญญา (ปี 2537) สามารถยืมโควต้าว่วงหน้าจาก
สัญญาในฉบับต่อไปได้อีก 650,000 ตัน (ถ้ามีการต่ออายุสัญญา) ตั้งแต่เดือนที่ 7 จากเดิมที่
กำหนดให้ใช้ได้ตั้งแต่เดือนที่ 10 เป็นต้นไปในจำนวน 500,000 ตัน

ผลของนโยบายเกษตรร่วมที่ปฏิรูปใหม่ของประชาคมยุโรปต่อสินค้าประมงของไทย

คณะรัฐมนตรีประชาคมเศรษฐกิจยุโรป (European Community : EC) ได้ตกลงหลักการปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมยุโรป หรือที่เรียกว่านโยบายเกษตรร่วม (The Common Agricultural Policy : CAP) ภายหลังจากการเจรจาเมื่อวันที่ 18 - 21 พฤษภาคม 2535 ณ กรุงบรัสเซลส์ ประเทศเบลเยียม โดยตกลงรับหลักการ 2 ประการ คือ เรื่องการลดเงินอุดหนุนการส่งออก และการลดราคาประกันสำหรับสินค้าเกษตร ซึ่งจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2536 เป็นต้นไป

วัตถุประสงค์หลักของนโยบายเกษตรร่วมที่ปฏิรูปใหม่ (CAP Reform)

1. เสริมสร้างความแข็งแกร่งและกระตุ้นให้เกษตรกรและผู้ส่งออกสินค้าเกษตรมีศักยภาพในการแข่งขันทั้งกับเกษตรกรภายในกลุ่มและแข่งขันกับประเทศที่สาม
2. เพื่อลดผลผลิตสินค้าเกษตรให้อยู่ในระดับที่พอดี หรือใกล้เคียงกับปริมาณความต้องการภายใน EC
3. เพื่อรักษาระดับรายได้ของเกษตรกร ณ จุดที่ทำให้เกษตรกรได้รับเสถียรภาพทางด้านราคามากที่สุด
4. เพื่อให้เกษตรกรเลิกละทิ้งถิ่นฐานที่อยู่ที่เคยประกอบอาชีพทางการเกษตรไปประกอบอาชีพอื่น ๆ
5. เพื่อปกป้องสภาพแวดล้อม และพัฒนาศักยภาพ ในการใช้ทรัพยากรให้เกิดประโยชน์มากที่สุด

นโยบายเกษตรร่วมที่ปฏิรูปใหม่เกี่ยวข้องกับสินค้า 5 ชนิด มีรายละเอียดดังนี้

1. ธัญพืช ได้มีการตกลงให้ลดราคาเป้าหมายธัญพืช ที่เรียกว่า Subsidized Grain Prices ลงร้อยละ 29 ในช่วงระยะเวลา 3 ปี โดยกำหนดราคาประกัน

(Intervention Price) ปี 2536/2537, 2537/2538 และ 2538/2539 เท่ากับ 117, 108 และ 100 อีชียู ต่อตันและถ้าเกษตรกรสามารถลดพื้นที่ในการผลิตลงร้อยละ 15 ก็จะได้รับเงินอุดหนุนโดยตรง (Direct Payment) โดยกำหนดเงินชดเชยเท่ากับ 25, 35 และ 45 อีชียู ต่อตัน สำหรับในปี 2536/2537, 2537/2538 และ 2538/2539 ซึ่งเงินส่วนนี้จะช่วยให้กลุ่มเกษตรกรคลายความกังวลใจเกี่ยวกับสินค้าเข้าที่จะมาแข่งขัน ซึ่งจะทำให้รายได้ของตนลดลง

2. เนื้อวัว ให้ลดราคาเนื้อวัวตาม Subsidized Beef Prices ลงใน 3 ปี และให้เงินอุดหนุนโดยตรงเพื่อลดปริมาณการผลิต โดยจำแนกเป็น 2 ส่วน คือ การจ่ายเงินอุดหนุนสำหรับวัวนมจาก 50 อีชียูต่อตัน เป็น 120 อีชียูต่อตัน และจ่ายเพิ่มอีก 30 อีชียูต่อตัน เป็นกรณีพิเศษสำหรับเกษตรกรรายเล็ก กับการจ่ายเงินอุดหนุนสำหรับเนื้อวัวจาก 40 อีชียูต่อตัน เป็น 90 - 100 อีชียูต่อตัน ขึ้นอยู่กับคุณภาพของเนื้อจากฟาร์มแต่ละฟาร์ม

3. นมและเนย ลดราคาเนยลงร้อยละ 5 ของ Subsidized Butter Prices ในช่วงระยะเวลา 3 ปี โดยให้ลดร้อยละ 2.5 ในช่วงปี 2536/2537 และลดลงอีกร้อยละ 2.5 ในช่วงปี 2537/2538 สำหรับนมโคตัวจะไม่มีการเปลี่ยนแปลงในช่วงของปี 2535/2536 แต่อาจจะมีการลดโคตัวของแต่ละประเทศสมาชิกลงร้อยละ 2 ในช่วงระหว่างปี 2536/2537 กับช่วงระหว่างปี 2537/2538

4. แกะ ยังคงให้มี Sheep Premiums ต่อไปอีก แต่ได้มีการกำหนดโควตาสำหรับเกษตรกรผู้เลี้ยงแกะในประเทศไทย คือ อนุญาตให้เกษตรกรเลี้ยงแกะได้ร้อยละ 1,000 ตัว ในเขตพื้นที่เพาะปลูกที่ทำการเพาะปลูกไม่ได้ผลนัก และอนุญาตให้เลี้ยงได้ร้อยละ 500 ตัว ในเขตพื้นที่อื่น ๆ แต่ถ้าเกษตรกรรายใดเลี้ยงแกะมากกว่าที่กำหนดไว้จะถูกลงโทษโดยการตัด Sheep Premiums ลงอีกร้อยละ 50

5. ยาสูบ ปริมาณผลผลิตยาสูบที่จะได้รับการประกันจะต้องอยู่ในระดับไม่เกิน 370,000 ตัน ในปี 2536 และไม่เกิน 350,000 ตันต่อปี ระหว่างปี 2537 - 2540

จากการปฏิรูปนโยบายเกษตรร่วมของกลุ่มประชาคมยุโรป ซึ่งเริ่มมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2536 จะมีผลให้ราคาอ้อยพืชของประชาคมยุโรปลดลง 29 เปอร์เซ็นต์ภายในระยะเวลา 3 ปี โดยมีการลดราคาประกันอ้อยพืชลงนั้น ย่อมส่งผลให้ความต้องการนำเข้ามันสำปะหลังอัดเม็ดของไทยลดลง เนื่องจากผู้ผลิตของประชาคมยุโรปจะหันมาใช้อ้อยพืชเพื่อการผลิตอาหารสัตว์เพิ่มขึ้นแทนที่จะใช้มันสำปะหลังอัดเม็ด ซึ่งสามารถใช้ทดแทนได้และถ้าจะให้มันสำปะหลังอัดเม็ดของไทยสามารถแข่งขันกับอ้อยพืชภายในกลุ่มประชาคมยุโรปได้นั้น ราคามันสำปะหลังอัดเม็ดที่จะส่งไปยังกลุ่มประชาคมยุโรปต้องลดลง ซึ่งถ้าราคามันสำปะหลังอัดเม็ดลดลงย่อมส่งผลให้ราคามันสำปะหลังสดที่เกษตรกรจะขายได้ก็ลดลงไปด้วย อย่างไรก็ตามนับแต่เริ่มประกาศใช้นโยบายปฏิรูปการเกษตรร่วม ตั้งแต่วันที่ 21 พฤษภาคม 2535 ได้ส่งผลให้ราคารับซื้อมันสำปะหลังอัดเม็ดในตลาดประชาคมยุโรปถูกลง ซึ่งทำให้ระดับราคารับซื้อหัวมันสำปะหลังสดจากเกษตรกรต่ำไปด้วย จากตารางที่ 7

ตารางที่ 7 ราคาไม้สำหรับส่งไม้

หน่วย : บาท / กิโลกรัม

ปี	ราคาหัวไม้สด ที่เกษตรกรขายได้ทั่วประเทศ	ราคาขายส่งไม้ ตลาดกรุงเทพฯ	ราคาส่งออก F.O.B. ไม้
2535			
ม.ค.	0.83	2.70	4.06
ก.พ.	0.74	2.48	3.44
มี.ค.	0.75	2.45	3.81
เม.ย.	0.85	2.54	3.72
พ.ค.	0.85	2.59	3.71
มิ.ย.	0.73	2.55	3.73
ก.ค.	0.72	2.56	3.79
ส.ค.	0.78	2.55	3.92
ก.ย.	0.75	2.55	4.16
ต.ค.	0.73	2.59	4.05
พ.ย.	0.78	2.66	3.78
ธ.ค.	0.76	2.63	3.53
2536			
ม.ค.	0.70	2.51	3.43
ก.พ.	0.64	2.25	3.04
มี.ค.	0.66	2.24	2.77
เม.ย.	0.62	2.14	2.87
พ.ค.	0.57	2.14	2.93

ที่มา : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

แนวทางการแก้ไขข้อหา

- ลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลัง โดยส่งเสริมในเรื่องการพัฒนาพันธุ์มันสำปะหลัง ให้ได้พันธุ์ที่มีผลผลิตต่อไร่สูง ปริมาณเบอร์เซ็นต์แบ่งในหัวสูงจะทำให้ลดต้นทุนการผลิตลง และยัง สามารถลดพื้นที่ปลูกลงเพื่อควบคุมปริมาณการผลิตไม่ให้มีการขยายตัวเพิ่มขึ้น
- ส่งเสริมให้มีการนำหัวมันสำปะหลังสดไปใช้ในอุตสาหกรรมแปรรูปต่าง ๆ เช่น ผงชูรส แอลกอฮอล์ แบ่งมันสำปะหลัง กระดาษ ฯลฯ ซึ่งอุตสาหกรรมต่าง ๆ เหล่านี้จะเป็น แหล่งรองรับใช้มันสำปะหลังในประเทศ และยังเป็นการลดการพึ่งพาดตลาดประชาคมยุโรปด้วย
- ส่งเสริมให้มีการใช้มันสำปะหลังในอุตสาหกรรมอาหารสัตว์ภายในประเทศมากขึ้น ซึ่งจะ เป็นแนวทางหนึ่งในการรองรับมันสำปะหลังภายในประเทศ และจะยังช่วยบรรเทาปัญหาการ มีหัวมันสำปะหลังสดเกินความต้องการของตลาดด้วย
- ลดการพึ่งพาดตลาดประชาคมยุโรป และหาแนวทางในการส่งออกผลิตภัณฑ์ มันสำปะหลังไปยังตลาดอื่น ๆ เช่น ตลาด เกาหลี ญี่ปุ่น และไต้หวัน เป็นต้น

นโยบายและมาตรการที่รัฐบาลกำลังดำเนินการ

ด้านการผลิต

1. แผนงานปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิต โดยแผนงานนี้ได้เริ่มดำเนินการภายใต้ โครงการพัฒนาการผลิตมันสำปะหลังเพื่อเพิ่มศักยภาพด้านการผลิต และการตลาดในปีงบประมาณ 2536 และคาดว่าจะสิ้นสุดโครงการปี 2540 แผนงานปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตนี้จะเป็นการช่วย ลดต้นทุนการผลิตมันสำปะหลังของเกษตรกร โดยวิธีกระจายมันสำปะหลังพันธุ์ดี ได้แก่ พันธุ์ระยอง 3 ระยอง 60 ระยอง 90 ศรีราชา 1 และเกษตรศาสตร์ 50 ให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ในพื้นที่ที่มีความ เหมาะสมในการเพาะปลูกพันธุ์ดีเหล่านี้

2. แผนการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง โดยมีเป้าหมายการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลังลง 1 ล้านไร่ ภายในระยะเวลา 5 ปี คือ ตั้งแต่ปี 2537 - 2541 โดยมีโครงการต่าง ๆ เพื่อสนับสนุนการลดพื้นที่เพาะปลูกมันสำปะหลัง ดังนี้

2.1 โครงการนำร่องเพื่อลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังในเขตแห้งแล้งซ้ำซาก ดำเนินการในปี 2536 - 2538 โดยคาดว่าจะลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังได้ 42,000 ไร่ แยกพื้นที่เป็นแปลงหญ้าเลี้ยงโคเนื้อ 30,000 ไร่ ไม้ผล 12,000 ไร่ และแม่พันธุ์โคเนื้อ จำนวน 7,500 ตัว โดยได้รับเงินช่วยเหลือจาก คชก. จำนวน 68 ล้านบาท

2.2 โครงการปรับระบบการผลิตในพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง ดำเนินการในปี 2537 - 2541 คาดว่าจะสามารถลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังลงได้ 200,000 ไร่ โดยมีการส่งเสริมการปลูกไม้ยืนต้นเศรษฐกิจ และไร่นาสวนผสม ทั้งในเขตและนอกเขตเศรษฐกิจมันสำปะหลัง

2.3 โครงการปลูกไม้เศรษฐกิจเพื่อผลิตเยื่อกระดาษ ดำเนินการในปี 2537 - 2539 โดยส่งเสริมให้เกษตรกรปลูกไม้ยูคาลิปตัส กระถินเทพา เป็นต้น ในจังหวัดอุบลราชธานี บุรีรัมย์ สุรินทร์ และนครราชสีมา ซึ่งคาดว่าจะสามารถลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังลงได้ 100,000 ไร่

2.4 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคนมเพื่อลดพื้นที่ปลูกข้าว กาแฟ มันสำปะหลัง ดำเนินการในปี 2537 - 2541 คาดว่าจะสามารถลดพื้นที่ปลูกพืชการเกษตรได้ 250,000 ไร่ เพื่อจัดทำแปลงหญ้าและส่งเสริมให้เกษตรกรเลี้ยงโคเนื้อจำนวน 50,000 ตัว

2.5 โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อเพื่อทดแทนการปลูกพืชเศรษฐกิจที่ประสบปัญหาราคาส่งผลผลิตตกต่ำ ดำเนินการในปี 2537 - 2541 คาดว่าจะสามารถลดพื้นที่ที่ไม่เหมาะสมกับการปลูกพืชได้ 625,000 ไร่ และส่งเสริมให้เกษตรกรรายใหม่เลี้ยงโคเนื้อจำนวน 50,000 - 75,000 ราย โดยเกษตรกรแต่ละรายเลี้ยงโค 3 - 5 ตัว

นอกจากนี้ยังมีมาตรการส่งเสริม เพื่อช่วยให้สามารถลดพื้นที่เพาะปลูกและควบคุมปริมาณการผลิตได้อย่างต่อเนื่องและถาวร ได้แก่

ก. กำหนดเขตเกษตรเศรษฐกิจสำหรับมันสำปะหลัง เพื่อช่วยในการจัดการ และการพัฒนาด้านการผลิตมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ข. จัดทะเบียนผู้ปลูกมันสำปะหลัง เพื่อให้ทราบพื้นที่เพาะปลูกและผลผลิตในแต่ละปีได้แน่ชัดและแม่นยำ

ค. กำหนดมาตรการจูงใจเพื่อให้เกษตรกรในโครงการให้ความร่วมมือในโครงการปรับปรุงประสิทธิภาพการผลิตและลดพื้นที่ปลูกมันสำปะหลัง

ง. กำหนดหลักเกณฑ์ไม่อนุญาตให้มีการตั้งลานมัน หรือโรงงานมันอัดเม็ด นอกพื้นที่เขตเกษตรเศรษฐกิจมันสำปะหลัง

ด้านการตลาด

1. สนับสนุนให้ผู้ส่งออกขยายการส่งออกนอกตลาดประชาคมยุโรป
2. พิจารณากำหนดเวลาตรวจเช็คสต็อกในช่วงที่ผลผลิตออกสู่ตลาดมาก
3. พิจารณาลดหรือยกเลิกภาษีการค้าที่เก็บจากผลผลิตมันสำปะหลัง เพื่อลดต้นทุนการส่งออกให้แข่งขันได้ในตลาดต่างประเทศ
4. พิจารณาลดหรือยกเลิกภาษีรายได้หัก ณ ที่จ่ายกับเกษตรกรผู้ปลูกมันสำปะหลัง
5. กระทรวงการคลังควรจะลดอัตราดอกเบี้ยเงินเชื่อให้กับผู้ประกอบการค้ามันสำปะหลัง
6. สนับสนุนการใช้มันสำปะหลังภายในประเทศ ได้แก่
 - 6.1 ในอุตสาหกรรมต่อเนื่อง ได้แก่อุตสาหกรรมผงชูรส และไอซิ่ง อุตสาหกรรมสารความหวาน อุตสาหกรรมฟรักโตส อุตสาหกรรมกระดาษ โดยเฉพาะอุตสาหกรรมฟรักโตส คาดว่า จะขยายตัวมากกว่าเท่าตัวในปี 2539
 - 6.2 ในส่วนผสมอาหารสัตว์ สนับสนุนให้มีการใช้มันสำปะหลัง เป็นส่วนผสมอาหารสัตว์มากขึ้น

**6.3 เป็นวัตถุดิบในการผลิตเอทานอล รัฐบาลจะต้องสนับสนุนให้มีการใช้
มันสำปะหลังผลิตเอทานอลทดแทนน้ำมันเบนซิน โดยการลดภาษีสรรพสามิตและภาษีเทศบาล**

บรรณานุกรม

กนกทิพย์ สิงหนิยม. 2535. "CAP ในอีซี : มั่นสำปะหลังไทย" ว.เศรษฐศาสตร์. ปีที่ 10, ไตรมาสที่ 2 (มิ.ย 35). หน้า 22 - 26.

กรมการค้าต่างประเทศ. 2536. ประมวลระเบียบและประกาศ เรื่องการส่งออกผลิตภัณฑ์
มันสำปะหลังไปประชาคมยุโรป ประจำปี 2537. กรมการค้าต่างประเทศ.
กระทรวงพาณิชย์. 86 หน้า.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 2536. แผนปรับโครงสร้างและระบบการผลิตการเกษตร
ปี 2537 - 2539. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 91 หน้า.

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2536. การค้าสินค้าเกษตร. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 64 - 70.

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2536. สรุปสถานการณ์การผลิต การตลาด ผลผลิตผลเกษตร
ปี 2536 และคาดคะเนแนวโน้มปี 2537. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 4 - 6.

กองวิจัยเศรษฐกิจการเกษตร. 2536. สรุปสถานการณ์ของ ปอ ฝ้าย มันสำปะหลัง อ้อย
และน้ำตาล ปี 2535 และแนวโน้มปี 2536. สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร.
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. หน้า 24 - 43.

กองวิชาการ. 2536. "สรุปนโยบายมันสำปะหลัง" วารสาร ช.ก.ส. (ส.ค. - พ.ย. 36).

หน้า 40 - 45.

ธนาคารกรุงศรีอยุธยา จำกัด. 2535. "เศรษฐกิจการตลาด" ปราชญ์. ปีที่ 10

ฉบับที่ 8 (ส.ค.35). หน้า 11 - 15.

ภัทรานิ ศัพท์พันธุ์. 2535. "การปฏิรูปนโยบายการเกษตรร่วมของประชาคมยุโรปกับ

มันสำปะหลังของไทย". ว.เศรษฐกิจการพาณิชย์. ปีที่ 23 ฉ.236

(ก.ค. - ส.ค. 35). หน้า 43 - 45.

สุมิตรา อัญญา และเยาวรี บุญภิรกิจ. 2536. เศรษฐกิจปริทัศน์. บริษัทไฮเทค ฟรันดิ้ง จำกัด.

22 หน้า.

สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร. 2536. นโยบายมันสำปะหลัง ปี 2537 - 2541.

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. 43 หน้า.

ไสว พงษ์เก่า. 2534. พืชเศรษฐกิจ เล่ม 2. ภาควิชาพืชไร่. คณะเกษตร, มหาวิทยาลัย

เกษตรศาสตร์. หน้า 456 - 489.

อัฉรวา วรศิริสุนทร. 2535. "มันสำปะหลังไทย : ผลกระทบจากนโยบายปฏิรูปเกษตรของ

ประชาคมยุโรป" ว.เศรษฐกิจ. ปีที่ 24 (ค.ค 35). หน้า 13 - 16.

